

Okul Psikolojik Danışmanlarının Mutluluk Kavramına İlişkin Bilişsel Kurgularının Belirlenmesi

Determination of Cognitive Constructs of School Psychological Counselors Regarding the Concept of Happiness

Selami Tanrıverdi , Fuat Aydoğdu

Öz. Bu araştırmada okul psikolojik danışmanlarının “mutluluk” kavramına ilişkin bilişsel kurgularının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın odağı, kişide var olan ortaya çıkarmak olduğundan nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır. Veriler, çalışma grubundan yapılandırılmış görüşme tekniklerinden biri olan “Repertory Grid Formu” ile elde edilmiştir. Verilerin çözümlenmesi sonucunda katılımcılara ait 5 adet farklı bilişsel kurgu grubu oluşturulmuştur (“Aile”, “Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler”, “Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler”, “Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler” ve “Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma”). Elde edilen bulgulardan oluşturulan bilişsel kurguların önem derecesi dikkate alındığında kadın ve erkek okul psikolojik danışmanlarının mutluluk kavramına ilişkin ilk kurguları aynı olurken diğer bilişsel kurgular farklılık göstermiştir. Kadın ve erkek okul psikolojik danışmanlarının mutluluğa ilişkin ilk bilişsel kurguları “Aile” olurken bu bilişsel kurgu grubundan sonra yer alan dört bilişsel kurgu grupları farklılaşmaktadır. Elde edilen bulgular benzer araştırma sonuçları ve alanyazın kapsamında tartışılmış, uygulayıcı ve araştırmacılara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler. psikolojik danışman, mutluluk, bilişsel kurgu, repertory grid

Abstract. In this study, it was aimed to determine the cognitive constructs of school psychological counselors regarding the concept of “happiness”. As the focus of the research is to reveal what exists in the person, phenomenological design, one of the qualitative research methods, was used. The data obtained from the study group were collected with the “Repertory Grid Form”, which is one of the structured interview techniques. At the end of the analysis of the data, 5 different cognitive construct groups belonging to the participants were formed (“Family”, “Factors Associated with Success and Economic Status”, “Health, Peace and Spiritual Satisfaction”, “Love, Affection and Social Relationships” and “Entertainment Activities and Having a Hobby”). Considering the importance of the cognitive constructs formed from the findings obtained, the initial constructs of the male and female school counselors regarding the concept of happiness were the same, while the other cognitive constructs differed. While the first cognitive constructs of male and female school counselors regarding happiness are “Family”, the four cognitive construct groups that take place after this cognitive construct group differ. The findings were discussed within the scope of similar research results and the literature, and suggestions were presented to practitioners and researchers.

Keywords. psychological counselor, happiness, cognitive structure, repertory grid

Dr. Öğr. Üyesi Selami Tanrıverdi

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, selamitanriverdi@yyu.edu.tr

Fuat Aydoğdu

Hacettepe Üniversitesi (Doktora),
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık,
pskdanfuat@gmail.com

Geliş/Received: 08 Aralık 2021/08 December 2021

Düzeltilme/Revision: 29 Nisan 2022/29 April 2022

Kabul/Accepted: 10 Mayıs 2021/10 Mayıs 2022

Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Turkish Psychological Counseling and Guidance Association

Milli Eğitim Bakanlığı, okul psikolojik danışmanlarını, üniversitelerin eğitimde psikolojik hizmetler, rehberlik ve psikolojik danışmanlık ya da bu alana denk bir lisans programından mezun olan personel olarak tanımlamıştır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2020). Üniversitelerin rehberlik ve psikolojik danışmanlık lisans programlarından mezun olanlar, farklı alanlarda çalışsalar da ağırlıklı olarak okul psikolojik danışmanı olarak görev almaktadırlar (Aktaş ve Demirtaş Zorbaz, 2018; Korkut, 2007; Özabacı, 2004; Pamuk ve Yıldırım, 2016). Eğitim sisteminin vazgeçilemez bileşenlerinden olan okul psikolojik danışmanları; okullarda koruyucu, önleyici, iyileştirici ve geliştirici çalışmalar yapan ve bu alanda hizmetler yürüten uzmanlardır (Pamuk ve Yıldırım, 2016). Okullarda psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini yürüten ve profesyonel yardım edici uzmanlar olarak görev yapan okul psikolojik danışmanlarının görev tanımları, rol ve sorumlulukları MEB tarafından net bir şekilde çizilmiştir (MEB, 2020).

Okul psikolojik danışmanları kendilerine tanımlanan görev ve sorumlulukları yerine getirirken başta okul idaresi olmak üzere öğretmenler, öğrenciler, veliler ve diğer eğitim çalışanları ile işbirliği yapmak durumundadırlar (Korkut Owen ve Owen, 2008). Bu iş birliğinin temelinde öğrencilerin gelişimlerini desteklemek önemli rol oynamaktadır (Taytaş ve Tanhan, 2021). Okul psikolojik danışmanlarının başlangıçta mesleki rehberlik ile başlayan görev ve sorumlulukları öğrencilerin akademik gelişimi, bireyle psikolojik danışma, önleyici çalışmalar, sosyal adalete odaklanma gibi birçok konuyu da kapsamına alarak genişlemiştir (Gysbers ve Henderson, 2012). Okul psikolojik danışmanları, okulun misyonu kapsamında çocuk ve ergenlerin iyi oluşlarına yardım etme, onları toplumla uyum halinde bireyler olarak geliştirmeye yardım eden güçlü kaynaklar olarak karşımıza çıkmaktadır (Holman, Nelson ve Watts, 2019). Öğrencilerin gelişimlerini destekleyerek onların kendini gerçekleştirmelerine yardımcı olan psikolojik danışmanlar, hem görev ve sorumluluklarının kapsamı hem de bu görev ve sorumlulukları yerine getirirken iş birliği içinde oldukları kişiler bağlamında değerlendirildiğinde okul sisteminde kilit konumdadırlar (Tagay ve Çakar, 2017). Giderek karmaşıklışan okul psikolojik danışmanlarının rolleri (Goodman-Scott vd., 2018) toplumu birçok yönden etkilediği düşünülmektedir. Nitekim Cleveland ve Sink (2017), okul psikolojik danışmanlarının okul iklimini değiştirmede önemli bir rolünün olduğunu aktarmıştır. Bu noktada okul psikolojik danışmanlarının ruh sağlığı ve iyi oluşlarında önemli belirleyicilerden olan mutluluk kavramına ilişkin bilişsel

kurguları önem arz etmektedir. Nitekim Fowler ve Christakis (2008) kendisini mutlu hisseden bir bireyin etkileşimde olduğu diğer bireylerin mutluluğuna katkı sunduğunu ortaya koymuşlardır.

Geçmiş insanlığın miladına uzanan mutluluk kavramı her ne kadar bilinmezlik içerse de (Oishi, Graham, Kesebir ve Galinha, 2013), insanın gündemini meşgul etmeyi ve farklı disiplinler tarafından araştırılmaya değer bulunmuş bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Fisher'e (2010) göre mutluluk akademik dünyada çok fazla kullanılan bir kavram değildir. Felsefeden dine, dinden sosyolojiye kadar birçok disipline konu olan mutluluk, psikolojide öznel iyi oluş olarak da adlandırılmaktadır (Diener, Napa Scollon ve Lucas, 2009). Acıdan kaçma, hazzı yaşama gibi temel dürtülerle ilişkisi olduğu düşünülen bu kavram, bazen şans eseri elde edilen bir getiri (Başok Dış, 2018), bazen Tanrının hediyesi, bazen nihai amaç (Yalvaç Arıcı, 2020) bazen de temel bir ihtiyaç (Kırık ve Sönmez, 2017) olarak ele alınmıştır (Schoffham ve Barnes, 2011). Daha fazla araştırma ile psikolojide yer bulmaya başlayan mutluluk kavramı bazı karakteristik özellikler taşır. Bu özellikler bireyin kendini değerlendirdiği bir öznel bakış, pozitif duyguların negatif duygulara sayıca üstün olması ve yaşamın farklı alanlarına ilişkin doyumu içermektedir (Diener, 1984; Diener, 2000; Eryılmaz, 2009; Myers ve Deiner, 1995).

Bireylerin, evlilik, iş ya da sosyal yaşantılarından doyum alması ve pozitif duyguları negatif duygulara oranla daha fazla yaşıyor olması onları “mutlu” olarak tanımlamak konusunda önemli ipuçları sağlasa da yapılan araştırmalarda mutluluğun birçok farklı tanımı ve kaynağının olduğunu göstermektedir. Çetinkaya (2006), mutluluğu, ansızın ya da beklendiği bir olayın gerçekleşmesi, olumsuz bir olayın etkisinin azalması ya da bireyin isteklerinin gerçekleşmesine bağlı olarak değişen duygu durumu olarak tanımlamıştır. Bazı araştırmacılar ise mutluluğu, duygulanımdan daha geniş kapsamı bulunan ve yaşamın diğer alanları ile ilişkili olan ve iyi yaşama kaynaklık eden bir kavram olarak ele almışlardır (Lyubomirsky, King ve Diener, 2005; Seligman, Steen, Park ve Peterson, 2005). Mutluluğun tanımına ilişkin bu farklı görüşler ve mutluluğun öznel bir deneyim olarak değerlendirilmesi, kavramın bireylerin kavrama ilişkin algıları ile yakından ilgili olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim Nettle (2005), insanların mutluluğunu ölçecek nesnel bir cihazın henüz geliştirilemediği doğal olarak bir insanı mutlu yapan şeyin ne olduğunu saptamak için onlara yönelteceğimiz soruların anlam kazandığını belirtmiştir. Bu noktada bireylerin zihinlerinde tanımladıkları mutluluk kavramına bir kalıp biçmekten çok

bireylerin mutluluğa ilişkin algılarını ifade eden bilişsel kurguları önem kazanmaktadır.

Bireyin belli bir kavrama ilişkin bilişsel yapılarını tanımlamak için bilişsel kurgular kavramı kullanılmaktadır. Bilişsel kurgular, George Kelly'in (1955) Kişisel Yapı psikolojisine (personal construct psychology) dayanmaktadır. Bu teoride insan duygu ve davranışlarının neler tarafından tetiklendiğini anlamak ve yorumlamak esas olarak alınmıştır. Kelly bireylerin kendi hayatlarında uzman olduklarını, olayları ve çevreyi anlamlandırmak için oluşturdukları bakış açılarıyla şekillenen bilişsel yapılarını, kullandıklarını açıklamıştır (Marsden ve Littler 1998; Tan ve Hunter, 2002). Her birey olgulara ilişkin kendi algı sistemini kullandığından bireylerin olgulara ilişkin bilişsel yapıları önem kazanır. Kelly (1955), bireyin deneyimlerini kendi cümleleri ile tanımlanmasının önemine vurgu yapar. Bu açıdan bakıldığında bilişsel yapılar bireylerin olgulara nasıl yaklaştığını önemli ölçüde tahmin eder.

Bireylerin deneyim ve sahip oldukları bilgiler doğrultusunda iç dünyalarında oluşturdukları bilişsel kurgularının günlük yaşamlarını etkileyebilme durumu göz önüne alındığında; bireyin iyilik hali ile bağlantılı olan mutluluk kavramına ilişkin katılımcıların sahip oldukları bilişsel algıları belirlemek önem arz etmektedir. Ayrıca mutluluk kavramına ilişkin elde edilecek bilişsel kurgularda, toplumsal yaşamda bireyin hem kendisi ile hem de etkileşimde bulunduğu çevresi ile olan ilişkisinde hangi psikolojik etkenlerin etkili olduğunun tespit edilmesi noktasında yararı olacağı düşünölen doğrudan veya dolaylı veriler sağlayacağı düşünölmektedir. Bu açıklamalar doğrultusunda psikolojik danışmanların mutluluk kavramına ilişkin sahip oldukları bilişsel kurguların belirlenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaç ile birlikte aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır.

Katılımcıların;

1. Mutluluğa ilişkin bilişsel kurgu grupları nelerdir?
2. Cinsiyet değişkenine göre mutluluğa ilişkin bilişsel kurgu grupları nelerdir?
3. Mutluluğa ilişkin görece önemli gördükleri bilişsel kurgu grupları nelerdir?

YÖNTEM

Bu çalışma nitel bir çalışmadır. Nitel araştırmalar, insanların yaşantılarını nasıl yorumladıklarını, dünyayı nasıl şekillendirdiklerini ve deneyimlerine nasıl anlamlar yüklediklerini anlamaya çalışan araştırmalardır (Merriam, 2013). Araştırmanın deseni ise fenomenolojik desendir. Fenomenolojik desen, bilinen bir olgunun derinlemesine araştırılmasını içerir. Bireylerin günlük hayatta farkında olduğu halde derinlemesine irdelemediği olgulara yüklediği anlamlara odaklanır (Creswell, 2018; Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Araştırma Grubu

Araştırma grubu, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Muş İlinde bulunan devlet okullarında görev yapmakta olan okul psikolojik danışmanları içinde çalışmaya katılmaya gönüllü olan bireylerden oluşmuştur. Örneklem yöntemi olarak ölçüt örnekleme kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Katılımda bir temel ölçüt dikkate alınmıştır. Bu ölçüt “daha önce bir kez olsa bile mutluluk yaşamış olmak” ölçütüdür. Araştırmaya katılımda ifade edilen ölçütü yerine getiren katılımcılar arasından araştırmaya katılım için gönüllülük gösteren ve seçkisiz olarak belirlenen, 5 kadın ve 5 erkek olmak üzere toplamda 10 katılımcı, araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Katılımcıların sayısı araştırma kapsamında kullanılan Repertory Grid Tekniği kapsamında alan yazındaki öneriler dikkate alınarak belirlenmiştir (Rogers ve Ryals, 2007).

Veri Toplama Araçları

Repertory Grid Ölçme Formu. Araştırmada veriler basit Repertory Grid görüşme tekniği ile toplanmıştır. RGF, Gömülü Kuramını (Grounded Theory) esas alınarak oluşturulmuştur. Bu form Kelly’in (1955) Kişisel Yapı teorisinin bir metodolojik uzantısı olup bireylerin dış dünyayı algılamak için kullandıkları ve karar verme süreçlerinin ardında yatan bilişsel yapıları başka bir deyişle bilişsel haritaları tespit etmek için kullanılır (Morrison, 1990; Rogers ve Ryals, 2007; Tanhan, 2018; Tan ve Hunter, 2002). RGF, uzun yıllar psikoterapi bağlamında bireylerin kişisel yapılarını dışsallaştırmak için kullanılmıştır (Niu ve Easterbrook, 2006).

Önceleri sadece klinik çalışmalarda kullanılan bu teknik nitel araştırmacılar da sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır (Rogers ve Ryals, 2007). RGF, farklı aşamaları içerir (Fransella, Bell ve Bannister, 2004). Yapılan analizlerle kişide

gömülü (gizli) olan bilişsel kurgular araştırılır. Gömülü bilişsel kurgular, bireylerin öznel deneyimleri ile yakından ilişkilidir. Bu yüzden Repertory Grid tekniği uygulanırken, katılımcıların konuya ilişkin en az bilgi düzeyine hâkim olması beklenir. Tablo 1’de araştırma da kullanılan form gösterilmiştir.

Tablo 1. Repertory Grid Görüşme Formu (RFG)

Cinsiyetiniz		() Kadın	() Erkek										
Bilişsel Kurgular		Bilişsel Kurguların Puanlanması										Toplam Puan	
S	Bilişsel Kurgular	Sıra Puan Değeri	Mutluluk ile ilgili aklınıza gelen kelimeleri/kavramları lütfen sizin açınızdan önemini gösterecek biçimde 1 ile 10 arasında bir puan veriniz. 1 çok az önemli, 10 çok fazla önemli										Bilişsel kurgu puanını sıra değeri ile çarpınız
	<u>Mutluluk</u> denildiğinizde aklınıza gelen kelimeleri sırayla yazınız		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	Aile	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10x10=100
2	Sevgili	9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	9x10=90
3	Çocuk	8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	8x9=72
4	Fedakârlık	7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	7x8=56
5	Huzur	6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	6x10=60
6	Aşk	5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	5x10=50
7	Samimiyet	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	4x8=32
8	Sabır	3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	3x5=15
9	Hoşgörü	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	2x6=12
10	İçgörü	1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1x7=7

Açıklamalar

- Lütfen formu nasıl dolduracağınıza emin olduktan sonra doldurunuz.
- Mutluluk denildiğinde aklınıza hangi kavramlar gelmektedir.
- “Mutluluk” ile ilgili aklınıza gelen kavramları geliş sırasına göre 1’den 10’ kadar sıralama yapınız.

Tablo 1’de de görüldüğü üzere, araştırmada katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin veriler de RGF’ya entegre biçimde toplanmıştır.

İşlem

Araştırmada öncelikle katılımcılara görüşme formu dağıtılmıştır. Katılımcıların RGF doldururken birbirlerinden etkilenmemeleri için gerekli açıklama yapılmış ve birbirlerinden belli bir mesafede oturmaları istenmiştir. Daha sonra formun

nasıl doldurulacağı ayrıntılı bir biçimde katılımcılara açıklanmış ve katılımcıların formun üzerinde bulunan açıklamaları okumaları ve anlamakta zorlandıkları bir nokta olup olmadığı sorulmuştur. Katılımcıların hazır oldukları görüldükten sonra, RGF doldurulması aşamasına geçilmiştir. Katılımcıların RGF doldurma süresi beş dakika ile sekiz dakika arasında olmuştur.

Verilerin Analizi

Çalışmada ilk önce olgu tanımlanmıştır. Araştırmanın olgusu, katılımcıların mutluluk kavramına ilişkin bilişsel algıdır. Katılımcılardan mutluluk denildiğinde akıllarına gelen kavramları geliş sırasına göre yazıp daha sonra her kavramı formda belirtilen şekliyle puanlamaları istenmiştir. Formun nasıl doldurulacağı konusunda araştırmacılardan sözel yardım sunulmuştur. Tüm katılımcılar, formun nasıl doldurulacağını anladıklarını ifade etmişlerdir. Daha sonra katılımcıların bilişsel kurgularının toplam değeri belirlenmiştir. Üretilen her bilişsel kurgu benzerliklerine göre isimlendirilmiştir. Benzer bilişsel kurgular bilişsel kurgu grupları olarak belirlenmiştir. Oluşturulan her bir kurgunun puan değeri, ilgili bilişsel kurgu grubunda hesaplanarak bilişsel kurgu gruplarının ortalamaları saptanmıştır (Fransella, Bell ve Bannister, 2004; Tanhan, 2018). Bu işlemler hem erkekler hem de kadınlar için aynı sıra ile tekrarlanmıştır.

Etik Onay

Bu çalışma, bilimsel etik ilkelere uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmada veri toplamaya ilişkin uygulamadan önce Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Yayın Etik Kurulu'nun 30.12.2020 tarihli ve 2020/15 sayılı toplantısı ile etik onay alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan katılımcıların mutluluk kavramına ilişkin sahip oldukları bilişsel kurgular, ilk olarak benzerlik düzeylerine göre kategorilere ayrılmış ve tüm katılımcılara ait bilişsel kurguların görece önem düzeyi belirlenmiştir. Sonrasında ise katılımcıların mutluluk kavramına ilişkin sahip oldukları bilişsel kurgular; cinsiyet değişkenine göre bilişsel kurgu kategorileri ve görece önem düzeyi belirlenerek, kadın ve erkek katılımcılar açısından bilişsel kurguların görece önem düzeyi karşılaştırılmıştır. Katılımcıların ürettikleri bilişsel kurguların benzerliklerine göre ayrıldıkları bilişsel kurgu grupları aşağıda Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Tüm katılımcılara ait bilişsel kurgular

Bilişsel Kurgu Grupları	Bilişsel Kurgular		
Aile	Aile 2kk. 1, 10x10= 100	Aile 2ek. 6, 5x10= 50	Çocuklar 3kk. 8, 3x7= 21
	Çocuk 2kk. 3, 8x9= 72	Evlilik 5ek. 1, 10x10= 100	Aile 4kk. 4, 7x9= 63
	Aile 3kk. 1, 10x10= 100	Aile 5ek. 5, 6x9= 54	
Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler	Para 5kk. 8, 3x8= 24	İşinin olması 3ek.5, 6x8= 48	Alışveriş 4kk. 7, 4x7= 28
	Para 1ek. 4, 7x7= 49	Para 3ek. 6, 5x8= 40	Başarı 1kk. 3, 8x8= 64
	İş 2ek. 7, 4x7= 28	Para 4ek. 4, 7x7= 49	Başarı 4kk. 5, 6x9= 54
	Para 2ek. 8, 3x5= 15	Çalışmak 3kk. 4, 7x8= 56	Azım 4kk. 9, 2x8= 16
	Başarı 5kk. 3, 8x9= 72	Eğitim 5ek. 7, 4x9= 36	Yetenek 5ek. 9, 2x9= 18
Statü 4ek. 3, 8x6=48			
Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler	Sağlık 1kk. 6, 5x10= 50	Huzur 4ek. 1, 10x10= 100	Sağlık 5kk. 2, 9x10= 90
	Huzur 1kk. 9, 2x8= 16	Sağlık 4ek. 9, 2x10= 20	Huzur 1ek. 1, 10x10= 100
	Huzur 2kk. 5, 6x10= 60	Sağlık 5ek. 8, 3x10= 30	Huzur 2ek. 1, 10x9=90
	Sağlık 3kk. 6, 5x10= 50	Huzur 5ek. 10, 1x10= 10	Huzur 3ek. 2, 9x10= 90
	Huzur 3kk. 7, 4x10= 40	Huzur 5kk. 1, 10x10= 100	İçgörü 2kk. 10, 1x7= 7
	Ferahlık 1kk. 4, 7x10= 70	Sabır 2kk. 8, 3x5=15	Evde olmak 3kk. 9, 2x7= 14
	Gülümseme 1kk. 5, 6x10= 60	Hoşgörü 2kk. 9, 2x6= 12	Sevinç 4kk. 3, 8x9= 72
	Tatlı 4kk. 8, 3x7= 21	Bakım 4kk. 10, 1x6= 6	Ağaç 2ek. 2, 9x1= 9
	Doğa 1ek. 6, 5x5= 25	Yalnızlık 1ek. 10, 1x1= 1	Umut 2ek. 5, 6x6= 36
	Uyku 1ek. 7, 4x6= 24	Anlam 2ek. 10, 1x9= 9	Özgür olmak 3ek. 1, 10x10= 100
	Yaz yağmuru 3ek. 9, 2x6=12	Yaz serinliği-kış sıcaklığı 3ek. 10, 1x10=10	Özgürlük 4ek. 2, 9x8= 72
	Estetik haz 4ek. 7, 4x6= 24	Lahmacun 4ek. 10, 1x9= 9	
	Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler	Arkadaşlık 1kk. 7, 4x10= 40	Sevilmek 3kk. 3,8x10=80
Güzel anılar 1kk. 8, 3x8= 24		Öğrenciler 3kk. 5, 6x8= 48	Dost 2ek. 9, 2x7= 14

Okul Psikolojik Danışmanların Mutluluk Kavramına

Ani gelişen mutluluklar 1kk.10,1x5= 5	Sevgi 5kk. 5, 6x10= 60	Sevgi 3ek. 3, 8x9= 72
Sevgili 2kk. 2, 9x10= 90	Koşulsuz kabul 5kk. 6, 5x9= 45	Ait olma hissi 3ek. 4, 7x8= 56
Aşk2kk. 6, 5x10=50	Aşk5kk. 7, 4x9= 36	Aşk 3ek. 7, 4x7= 28
Arkadaş 3kk. 2, 9x10=90	Aşk 1ek. 3, 8x9= 72	Fedakârlık 2kk. 4, 7x8=56
Samimiyet 2kk. 7, 4x8= 32	Değer 5kk. 9, 2x10=20	Özen 5kk. 10, 1x9= 9
Saygı 5kk. 4, 7x10= 70	Cinsellik 1ek. 2, 9x8= 72	Danışmanlık 4ek. 6, 5x8= 40
Entelektüellik 4ek. 8, 3x10= 30		
Gezmek 3kk. 10, 1x6= 6	Seyahat 5ek. 2, 9x8= 72	Müzik 1ek. 5, 6x4= 24
Tatil 4kk. 6, 5x8= 40	Eğlence 5ek. 3, 8x8= 64	Egzersiz 2ek. 3, 8x1= 8
Gezmek 1ek. 8, 3x3= 9	Deniz 5ek. 4, 7x10= 70	Tatil 3ek. 8, 3x7= 21
Spor 1ek. 9, 2x2= 4	Seyahat 4ek. 5, 6x8= 48	Gülmek 5ek. 6, 5x10= 50
Neşe 1kk. 1, 10x10=100	Neşe 4kk. 1, 10x9= 90	Heyecan 4kk. 2, 9x7= 63
Kahkaha 1kk. 2, 9x10=90		

Not: Bilişsel kurgulardaki kısaltma ve değerlerin anlamı. İlk sayı katılımcının sırasını, yanındaki harf ise cinsiyetini ve k katılımcı ifadesini gösterir. Devamında ilk rakam bilişsel kurgunun sıra değerini, çarpımı yapılan iki sayı ise ilk rakam bilişsel kurgunun sıra puan değerini ikinci rakam bilişsel kurguya ait katılımcı öznel değerlendirmesini ve eşittirden sonraki değer ise bilişsel kurgunun ağırlıklı puanını gösterir. Örneğin (2kk 4, 7x5=35) 2 katılımcının sırasını, kk veya ek katılımcının cinsiyetini (kadın katılımcı/ erkek katılımcı), 4 bilişsel kurgunun sıra değerini, 7 bilişsel kurgunun sıra puan değeri 5 bilişsel kurguya ilişkin katılımcı öznel değerlendirmesini ve 35 bilişsel kurgunun sahip olduğu ağırlıklı puanı temsil etmektedir.

Tablo 2’de araştırmaya katılan tüm katılımcıların ürettikleri bilişsel kurgular yer almaktadır. Araştırmaya katılan toplam 10 (on) katılımcıdan her biri 10 (on) bilişsel kurgu üretmiştir. Böylelikle Tablo 2’de 100 (yüz) bilişsel kurgu yer almıştır. Benzer bilişsel kurgular gruplandırılarak 5 (beş) bilişsel kurgu grubu/kategorisi elde edilmiştir. En fazla bilişsel kurgunun yer aldığı grup “Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler” kurgu grubu olmuştur. Bu bağlamda elde edilen bilişsel kurguların grupları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 2. Tüm Katılımcılara Ait Bilişsel Kurguların Görece Önem Düzeyi

Katılımcı	Aile	Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler	Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler	Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler	Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma
-----------	------	---	-----------------------------------	--------------------------------	---

	KS	KP	KS	KP	KS	KP	KS	KP	KS	KP
1kk	-	-	1	64	4	196	3	69	2	190
2kk	2	172	-	-	4	94	4	228	-	-
3kk	2	121	1	56	3	104	3	218	1	6
4kk	1	63	3	98	3	99	-	-	3	193
5kk	-	-	2	96	2	190	6	240	-	-
1ek	-	-	1	49	4	150	2	144	3	37
2ek	1	50	2	43	4	144	2	70	1	8
3ek	-	-	2	88	4	212	3	156	1	21
4ek	-	-	2	97	5	225	2	70	1	48
5ek	2	154	2	54	2	40	-	-	4	256
Toplam	8	560	16	645	35	1454	25	1195	16	759
Ortalama	70			40.31		41.54		47.8		47.43

Not: **KS:** Bilişsel Kurgu Sayısı; **KP:** Bilişsel Kurgu Puanı; **1kk:** Bir nolu kadın katılımcı, **1ek,** Bir nolu erkek katılımcı

Tablo 3'te araştırmaya katılan her bir katılımcının ürettiği bilişsel kurgular ve puanları yer almaktadır. Üretilen bilişsel kurguların puanları bilişsel kurgu sayılarına bölünerek bilişsel kurgu gruplarının aritmetik ortalamaları saptanmıştır. Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında, mutluluk kavramına ilişkin olarak katılımcılar, görece önem sırasına göre ilk sırada "Aile" kurgu grubunu önemli görmüşlerdir ($\bar{x}=70$); ikinci sırada "Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler" ($\bar{x}=47.8$) ve üçüncü sırada ise "Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma" ($\bar{x}=47.43$) bilişsel kurgu grubunu önemli görülmüşlerdir. Ancak Tablo 3'te de görüldüğü gibi en çok bilişsel kurgu, "Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler" bilişsel kurgu grubunda üretilmiştir. Bu bilişsel kurgu grubunda 1454 puanla 35 kurgunun yer aldığı görülmektedir. En az kurgu üretilen kategori ise 8 kurgu ve 560 kurgu puanı ile "Aile" bilişsel kurgu grubu olmuştur. Bu bağlamda bilişsel kurgu grupları farklı ölçütler açısından (aritmetik ortalama, toplam puan, kurgu sayısı) değerlendirmeye tabi tutulabilir. Bu araştırmada da değerlendirmeler bilişsel kurgu gruplarının aritmetik ortalamaları üzerinden yapılmıştır. Katılımcıların ürettikleri bilişsel kurgu gruplarının cinsiyet değişkenine göre dağılımları incelenmiştir. Kadın katılımcıların ürettikleri bilişsel kurgular benzerliklerine göre gruplandırılmış olarak aşağıda Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Kadın katılımcılara ait bilişsel kurgular

Bilişsel Kurgu Grupları	Bilişsel Kurgular		
Aile	Aile 2kk. 1, 10x10= 100	Çocuklar 3kk. 8, 3x7= 21	Aile 3kk. 1, 10x10= 100
	Çocuk 2kk. 3, 8x9= 72	Aile 4kk. 4, 7x9= 63	
Başarı ve Ekonomik	Para 5kk. 8, 3x8= 24	Başarı 5kk. 3, 8x9= 72	Çalışmak 3kk. 4,

Okul Psikolojik Danışmanların Mutluluk Kavramına

Durumla İlişkili Faktörler	Alışveriş 4kk. 7, 4x7= 28	Başarı 4kk. 5, 6x9= 54	7x8= 56
	Başarı 1kk. 3, 8x8= 64		Azım 4kk. 9, 2x8= 16
Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler	Sağlık 1kk. 6, 5x10= 50	Ferahlık 1kk. 4, 7x10= 70	Sabır 2kk. 8, 3x5=15
	Huzur 1kk. 9, 2x8= 16	Gülümseme 1kk. 5, 6x10= 60	Hoşgörü 2kk. 9, 2x6= 12
	Huzur 2kk. 5, 6x10= 60	Tatlı 4kk. 8, 3x7= 21	Bakım 4kk. 10, 1x6= 6
	Sağlık 3kk. 6, 5x10= 50	Huzur 3kk. 7, 4x10= 40	Sağlık 5kk. 2, 9x10= 90
	İçgörü 2kk. 10, 1x7= 7	Evde olmak 3kk. 9, 2x7= 14	Sevinç 4kk. 3, 8x9= 72
	Huzur 5kk. 1, 10x10= 100		
Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler	Arkadaşlık 1kk. 7, 4x10= 40	Sevilmek 3kk. 3,8x10=80	Değer 5kk. 9, 2x10=20
	Güzel anılar 1kk. 8, 3x8= 24	Öğrenciler 3kk. 5, 6x8= 48	Fedakârlık 2kk. 4, 7x8=56
	Anı gelişen mutluluklar 1kk.10,1x5= 5	Sevgi 5kk. 5, 6x10= 60	Özen 5kk. 10, 1x9= 9
	Sevgili 2kk. 2, 9x10= 90	Koşulsuz kabul 5kk. 6, 5x9= 45	Arkadaş 3kk. 2, 9x10=90
	Aşk2kk. 6, 5x10=50	Aşk5kk. 7, 4x9= 36	Samimiyet 2kk. 7, 4x8= 32
	Saygı 5kk. 4, 7x10= 70		
Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma	Gezmek 3kk. 10, 1x6= 6	Neşe 1kk. 1, 10x10=100	Neşe 4kk. 1, 10x9= 90
	Tatil 4kk. 6, 5x8= 40	Kahkaha 1kk. 2, 9x10=90	Heyecan 4kk. 2, 9x7= 63

Not: Bilişsel kurgulardaki kısaltma ve değerlerin anlamı. İlk sayı katılımcının sırasını, yanındaki harf ise cinsiyetini ve k katılımcı ifadesini gösterir. Devamında ilk rakam bilişsel kurgunun sıra değerini, çarpımı yapılan iki sayı ise ilk rakam bilişsel kurgunun sıra puan değerini ikinci rakam bilişsel kurguya ait katılımcı öznel değerlendirmesini ve eşittirden sonraki değer ise bilişsel kurgunun ağırlıklı puanını gösterir. Örneğin (**2kk 4**, 7x5=35) **2** katılımcının sırasını, **kk** atılımcının cinsiyetini (**k**adın **k**atılımcı), **4** bilişsel kurgunun sıra değerini, 7 bilişsel kurgunun sıra puan değeri **5** bilişsel kurguya ilişkin katılımcı öznel değerlendirmesini ve **35** bilişsel kurgunun sahip olduğu ağırlıklı puanı temsil etmektedir.

Araştırmada 5'i erkek, 5'i kadın olmak üzere 10 katılımcı yer almıştır. Tablo 4'ten anlaşılacağı gibi 5 (beş) kadın katılımcı toplamda 50 (eli) bilişsel kurgu üretmiştir. Bu bilişsel kurgular, benzerliklerine göre 5 (beş) bilişsel kurgu grubu altında sıralanmıştır. Tablo 4'de yer alışı sırasına göre araştırmaya katılan kadın katılımcılar “*Aile*”, “*Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler*”, “*Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler*”, “*Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler*” ve “*Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma*” bilişsel kurgu gruplarını oluşturmuşlardır. Bilişsel kurgu

gruplarının önem sırasını belirlemek için aritmetik ortalamalar temel alınmış olup Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Kadın Katılımcılara Ait Bilişsel Kurguların Görece Önem Düzeyi

Katılımcı	Aile		Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler		Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler		Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler		Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma	
	KS	KP	KS	KP	KS	KP	KS	KP	KS	KP
1kk	-	-	1	64	4	196	3	69	2	190
2kk	2	172	-	-	4	94	4	228	-	-
3kk	2	121	1	56	3	104	3	218	1	6
4kk	1	63	3	98	3	99	-	-	3	193
5kk	-	-	2	96	2	190	6	240	-	-
Toplam	5	356	7	314	16	683	16	755	6	389
Ortalama	71.2		44.85		42.68		47.18		64.83	

Not: **KS:** Bilişsel Kurgu Sayısı; **KP:** Bilişsel Kurgu Puanı; **1kk:** Bir nolu kadın katılımcı

Tablo 5'ten anlaşılacağı üzere kadın katılımcılar ilk sırada "Aile" ($\bar{x}=71.2$); ikinci sırada "Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma" ($\bar{x}=64.83$) ve üçüncü sırada "Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler" ($\bar{x}=47.18$) adlı bilişsel kurgu grubunu daha önemli görmüşlerdir. Kadın katılımcılar 16 kurgu sayısı ile en çok bilişsel kurguyu "Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler" ile "Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler" bilişsel kurgu grubunda üretmişlerdir. En az kurgu ürettikleri bilişsel kurgu grubu ise 5 kurgu ile "Aile" kurgu grubu olmuştur. Fakat bu çalışmada bilişsel kurgu gruplarının önem sırası aritmetik ortalamalar dikkate alınarak belirlenmiştir. Erkek katılımcılara ait bilişsel kurgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Erkek Katılımcılara Ait Bilişsel Kurgular

Bilişsel Kurgu Grupları	Bilişsel Kurgular		
Aile	Aile 2ek. 6, 5x10= 50	Evlilik 5ek. 1, 10x10= 100	Aile 5ek. 5, 6x9= 54
Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler	Para 2ek. 8, 3x5= 15	Statü 4ek. 3, 8x6=48	Eğitim 5ek. 7, 4x9= 36
	Para 1ek. 4, 7x7= 49	İşinin olması 3ek.5, 6x8= 48	Yetenek 5ek. 9, 2x9= 18
	İş 2ek. 7, 4x7= 28	Para 3ek. 6, 5x8= 40	Para 4ek. 4, 7x7= 49
Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler	Doğa 1ek. 6, 5x5= 25	Huzur 4ek. 1, 10x10= 100	Yalnızlık 1ek. 10, 1x1= 1
	Uyku 1ek. 7, 4x6= 24	Sağlık 4ek. 9, 2x10= 20	Anlam 2ek. 10, 1x9= 9
	Yaz yağmuru 3ek. 9,	Sağlık 5ek. 8, 3x10=	Yaz serinliği-kış sıcaklığı

Okul Psikolojik Danışmanların Mutluluk Kavramına

	2x6=12	30	3ek. 10, 1x10=10
	Estetik haz 4ek. 7, 4x6= 24	Huzur 5ek. 10, 1x10= 10	Lahmacun 4ek. 10, 1x9= 9
	Özgürlük 4ek. 2, 9x8= 72	Huzur 2ek. 1, 10x9=90	Ağaç 2ek. 2, 9x1= 9
	Huzur 1ek. 1, 10x10= 100	Huzur 3ek. 2, 9x10= 90	Umut 2ek. 5, 6x6= 36
	Özgür olmak 3ek. 1, 10x10= 100		
Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler	Entelektüellik 4ek. 8, 3x10= 30	Aşk 1ek. 3, 8x9= 72	Aşk 2ek. 4, 7x 8= 56
	Cinsellik 1ek. 2, 9x8= 72	Danışmanlık 4ek. 6, 5x8= 40	Dost 2ek. 9, 2x7= 14
	Sevgi 3ek. 3, 8x9= 72	Ait olma hissi 3ek. 4, 7x8= 56	Aşk 3ek. 7, 4x7= 28
Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma	Gezmek 1ek. 8, 3x3= 9	Seyahat 5ek. 2, 9x8= 72	Müzik 1ek. 5, 6x4= 24
	Spor 1ek. 9, 2x2= 4	Eğlence 5ek. 3, 8x8= 64	Egzersiz 2ek. 3, 8x1= 8
	Gülmek 5ek. 6, 5x10= 50	Deniz 5ek. 4, 7x10= 70	Tatil 3ek. 8, 3x7= 21
	Seyahat 4ek. 5, 6x8= 48		

Not: Bilişsel kurgulardaki kısaltma ve değerlerin anlamı. İlk sayı katılımcının sırasını, yanındaki harf ise cinsiyetini ve k katılımcı ifadesini gösterir. Devamında ilk rakam bilişsel kurgunun sıra değerini, çarpımı yapılan iki sayı ise ilk rakam bilişsel kurgunun sıra puan değerini ikinci rakam bilişsel kurguya ait katılımcı öznel değerlendirmesini ve eşittirden sonraki değer ise bilişsel kurgunun ağırlıklı puanını gösterir. Örneğin (**2ek 4**, $7 \times 5 = 35$) **2** katılımcının sırasını, **ek** katılımcının cinsiyetini (erkek katılımcı), **4** bilişsel kurgunun sıra değerini, **7** bilişsel kurgunun sıra puan değeri **5** bilişsel kurguya ilişkin katılımcı öznel değerlendirmesini ve **35** bilişsel kurgunun sahip olduğu ağırlıklı puanı temsil etmektedir.

Tablo 6'da araştırmaya katılan erkek katılımcıların ürettikleri bilişsel kurgular yer almaktadır. Tablo 6'dan anlaşılacağı gibi 5 (beş) erkek katılımcı toplamda 50 (elî) bilişsel kurgu üretmiştir. Üretilen kurgular benzerliklerine göre 5 (beş) bilişsel kurgu grubu altında sıralanmıştır. Tablo 6'da yer alış sırasına göre araştırmaya katılan erkek katılımcılar "*Aile*", "*Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler*", "*Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler*", "*Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler*" ve "*Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma*" bilişsel kurgu gruplarını oluşturmuşlardır. Bilişsel kurgu gruplarının önem sırasını belirlemek için aritmetik ortalamalar temel alınmış olup Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Erkek Katılımcılara Ait Bilişsel Kurguların Görece Önem Düzeyi

Katılımcı	Aile	Başarı ve	Sağlık, Huzur	Aşk, Sevgi	Eğlence
-----------	------	-----------	---------------	------------	---------

	Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler				ve Ruhsal Tatminler		ve Sosyal İlişkiler		Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma	
	KS	KP	KS	KP	KS	KP	KS	KP	KS	KP
1ek	-	-	1	49	4	150	2	144	3	37
2ek	1	50	2	43	4	144	2	70	1	8
3ek	-	-	2	88	4	212	3	156	1	21
4ek	-	-	2	97	5	225	2	70	1	48
5ek	2	154	2	54	2	40	-	-	4	256
Toplam	3	204	9	331	19	771	9	440	10	370
Ortalama	68.00		36.77		40.57		48.88		37.00	

Not: **KS:** Bilişsel Kurgu Sayısı; **KP:** Bilişsel Kurgu Puanı; **1ek,** Bir nolu erkek katılımcı

Tablo 7'den anlaşılacağı üzere erkek katılımcılar ilk sırada "Aile" ($\bar{x}=68.00$); ikinci sırada "Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler" ($\bar{x}=48.88$) ve üçüncü sırada "Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler" ($\bar{x}=40.57$) başlıklı bilişsel kurgu grubunu daha önemli görmüşlerdir. Araştırmaya katılan erkek katılımcılar en fazla kurguyu 19 kurgu sayısı 771 kurgu puanı ile "Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler" bilişsel kurgu grubunda üretmişlerdir. En az ise 3 kurgu sayısı ve 204 kurgu puanı ile "Aile" bilişsel kurgu grubunda üretilmiştir. Fakat bu çalışmada bilişsel kurgu gruplarının önem sırası aritmetik ortalamalar dikkate alınarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan bütün kadın ve erkek katılımcıların ürettikleri bilişsel kurgular cinsiyet değişkeni üzerinden görece en çok önemli görülenden en az önemli görülene ilişkin bilişsel kurgu grupları aşağıda Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8. Cinsiyet Üzerinden Katılımcıların Bilişsel Kurgularına Ait Karşılaştırma

Önem Sırası	Kadın					Erkek				
	S	Kurgu Grubu	X	KS	KP	S	Kurgu Grubu	X	KS	KP
Önem Sırası	1	Aile	71.2	5	356	1	Aile	68	3	204
	2	Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma	64.83	6	389	2	Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler	48.88	9	440
	3	Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler	47.18	16	755	3	Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler	40.57	19	771
	4	Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler	44.85	7	314	4	Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma	37	10	370
	5	Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler	42.68	16	683	5	Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler	36.77	9	331

Not: **X:** ortalama; **KS:** Bilişsel Kurgu Sayısı; **KP:** Bilişsel Kurgu Puanı, **S:** Sıra

Katılımcılar, araştırmanın yöntemine uygun olarak ürettikleri her bir bilişsel kurguya görece onlu (10) derecelendirme skalası üzerinden puanlama yapmışlardır. Bunun yanı sıra çalışmanın dayandığı Gömülü Kuram (Grounded Theory) açısından bilişsel kurgunun üretilme sırasına bağlı olarak da belli bir puanlamaya tabi tutulmuş olmasından dolayı, kurgu gruplarında üretilen kurgu sayısının azlığına rağmen, üretilen puanın yüksekliği söz konusu kurguların katılımcılar tarafından diğer kurgulardan görece daha önemli görüldükleri biçiminde açıklanabilir. Bu bağlamda Tablo 8 incelendiğinde, araştırmaya katılan kadın ve erkek katılımcıların kurgu grupları kısmi farklılıklar göstermektedir. Kadın ve erkek katılımcılar için aritmetik ortalamalar dikkate alındığında ilk sıradaki grup değişmemektedir. Fakat birinci kurgu gruplarından sonra yer alan dört bilişsel kurgu grupları farklılaşmaktadır. Buna göre kadın katılımcılar, kurgu gruplarının aritmetik ortalamaları bağlamında görece “Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma” kurgu grubunu ikinci sırada önemli görürlerken; erkek katılımcılar “Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler” kurgu grubunu ikinci sırada önemli görmüşlerdir. Kadın katılımcılar aritmetik ortalamalar açısından görece önemli gördükleri ilk üç kurgu grubu sırasıyla “Aile”, “Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma” ve “Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler” kurgu grupları oluşturmaktadır. Erkek katılımcılar için ise aritmetik ortalamalar açısından görece önemli gördükleri ilk üç kurgu grubu sırasıyla “Aile”, “Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler” ve “Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler” kurgu grupları oluşturmaktadır. Kadın katılımcıların görece en az önemli gördükleri kurgu grubu son sırada yer alan “Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler” iken erkek katılımcıların aritmetik ortalamalar açısından görece en az önemli gördükleri kurgu grubu ise son sırada yer alan “Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler” bilişsel kurgu grubu olmuştur.

TARTIŞMA

Bu çalışmada okul psikolojik danışmanlarının mutluluk kavramına ilişkin bilişsel kurgularının tespit edilmesi ve cinsiyet değişkeni bağlamında karşılaştırılması Repertory Grid görüşme tekniğine dayalı olarak araştırılmıştır. Araştırmaya katılan psikolojik danışmanlar toplamda 100 (yüz) bilişsel kurgu üretmiştir. Üretilen bilişsel kurgular benzer olma durumlarına göre bir araya getirilerek bilişsel kurgu grupları oluşturulmuştur. Buna göre “Aile, “Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler”, “Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler”, “Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler” ve “Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip

Olma” olmak üzere toplam beş (5) bilişsel kurgu grubu oluşturulmuştur. Üretilen bilişsel kurgulardan alınan puanlar, bilişsel kurguların yer aldıkları kategorideki toplam kurgu sayısına bölünerek bilişsel kurgu grubu aritmetik ortalamaları belirlenmiştir. Katılımcıların ürettikleri bilişsel kurgu gruplarının görece önem sırası ise şöyle oluşmuştur. Katılımcılar, birinci sırada “Aile” kurgu grubunu önemli görmüşlerdir ($\bar{x}=70$). İkinci sırada “Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler” ($\bar{x}=47.8$), üçüncü sırada “Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma” ($\bar{x}= 47.43$), dördüncü sırada “Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler” ($\bar{x}= 41.54$) ve beşinci sırada ise “Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler” ($\bar{x}= 40.31$) bilişsel kurgu grubu yer almaktadır. Bu bulguya dayalı olarak genel olarak katılımcıların mutluluk kavramına ilişkin öncelikle aile bilişsel kurgusunda birliktelik sağladıkları görülmektedir. Aile gibi toplumun temel taşı niteliği taşıyan küçük yapının; içten, samimi bir dayanışmanın ve paylaşmanın yeri olarak mutluluğun oluşmasında önem taşıdığına ilişkin bir algıya sahip oldukları sonucuna varılabilir. Nitekim alanyazında mutluluk ile aile yapısı ve aile ilişkisini araştıran araştırmalar bu bulgumuzu destekler niteliktedir. Kerstetter ve diğerleri (2020) Çin’de yürüttükleri araştırmada mutluluğu etkileyen en önemli faktörlerin başında aile uyumunun geldiği bulgusuna ulaşmışlardır. Demir (2020); geniş, demokratik ve orta düzeyde gelire sahip ailelerde yetişenlerin diğerlerine göre daha mutlu olduklarını saptamıştır. Benzer bir şekilde destekleyici aile ilişkilerine sahip bireylerin mutluluk düzeylerinin daha fazla olduğu bilinmektedir (Mert ve Kahraman, 2018). Ailelerdeki özerkliği destekleyen tutumlar, önem verilen kişilerle olumlu ilişkiler, ailenin bireylere sunduğu ait olma hissi mutluluğu olumlu olarak etkilemektedir (Gök ve Kocayörük, 2019). Aileden alınan sosyal destek de yine araştırmamız kapsamında bulunan bu bulguyu açıklamaya kolaylık sağlayabilir. Araştırmalarda algılanan sosyal destek ile mutluluk arasında pozitif yönde ilişki olduğu bilinmektedir (Şahin Kıralp ve Türköz, 2019).

Katılımcılar, araştırmanın yöntemine uygun olarak ürettikleri her bir bilişsel kurguya görece onlu (10) derecelendirme skalası üzerinden puanlama yapmışlardır. Bunun yanı sıra çalışmanın dayandığı Gömülü Kuram (Grounded Theory) açısından bilişsel kurgunun üretilme sırasına bağlı olarak da belli bir puanlamaya tabi tutulmuş olmasından dolayı, kurgu gruplarında üretilen kurgu sayısının azlığına rağmen, üretilen puanın yüksekliği söz konusu kurguların katılımcılar tarafından diğer kurgulardan görece daha önemli görüldükleri biçiminde açıklanabilir. Bu bağlamda cinsiyet değişkeni dikkate alındığında

araştırmaya katılan kadın ve erkek katılımcıların kurgu grupları kısmi farklılıklar göstermektedir. Kadın ve erkek katılımcılar için aritmetik ortalamalar dikkate alındığında ilk grup değişmemektedir. Fakat ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci sırada yer alan bilişsel kurgu grupları farklılaşmaktadır. Buna göre kadın katılımcılar, kurgu gruplarının aritmetik ortalamaları bağlamında görece “Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma” kurgu grubunu ikinci sırada önemli görürlerken; erkek katılımcılar “Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler” kurgu grubunu ikinci sırada önemli görmüşlerdir. Kadın katılımcılar aritmetik ortalamalar açısından görece önemli gördükleri ilk üç kurgu grubu sırasıyla “Aile”, “Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma” ve “Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler” kurgu grupları oluşturmaktadır. Erkek katılımcılar için ise aritmetik ortalamalar açısından görece önemli gördükleri ilk üç kurgu grubu sırasıyla “Aile”, “Aşk, Sevgi ve Sosyal İlişkiler” ve “Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler” kurgu grupları oluşturmaktadır. Kadın katılımcıların görece en az önemli gördükleri kurgu grubu son sırada yer alan “Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler” iken erkek katılımcıların aritmetik ortalamalar açısından görece en az önemli gördükleri kurgu grubu ise son sırada yer alan “Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler” bilişsel kurgu grubu olmuştur. Bu bağlamda kadınların, aile faktörü ile eğlence aktiviteleri ve sosyal ilişkilerini mutlu olma ve mutluluk kavramı bağlamında öncelerken, erkeklerin ise ailenin korunması ve birlikteliği bağlamında sosyal ilişkileri ve sağlık, huzur ve ruhsal tatminler gibi faktörleri barındıran bir mutluluk anlayışı algısına sahip oldukları söylenebilir. Bu araştırmada “aile” bilişsel kurgu grubundan farklı diğer bilişsel kurgu gruplarına ilişkin alanyazında benzer sonuçlara rastlamak mümkündür. Aluş ve Selçukkaya (2015), Türk toplumunda ailenin mutluluğun ölçütü olarak görüldüğünü ve evlilik ile birlikte özellikle erkeklerde mutluluğun arttığını belirtmişlerdir. Ailenin aşk, sevgi ve sosyal ilişkileri besleyen toplumun en küçük sosyal birimi olarak bilindiği düşünüldüğünde ailede alınan sosyal desteğin önemi ortaya çıkmaktadır. Araştırmada erkeklerde ikinci, kadınlarda ise üçüncü öncelik olarak belirlenen aşk, sevgi ve sosyal ilişkilerin mutluluğun önemli bilişsel kurgu grubu olarak belirlenmiştir. Sosyal bir varlık olan insanın sosyal desteğe ve sosyal ilişkilere sahip olması öznel iyi oluşuna kaynaklık eder. Mutluluğu etkileyen faktörlerin araştırıldığı araştırmada aile uyumunun yanında komşu, akraba, yakın ilişkiler ve bunlar dışında kalan bireylerle uyumlu ilişkilerin bireyin sosyal uyumunu sağladığı ve mutluluğunu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Kerstetter vd., 2020). Nitekim Çevik Akyıl ve arkadaşları (2018), yaşlıları dâhil ettikleri bir araştırmada sosyal desteğin yaşlılarda mutluluğu

yordamada önemli bir değişken olduğunu bulmuştur. Sosyal destek, bireyin yaşamının her döneminde mutluluğu yordayan güçlü bir değişken olarak görülmektedir. Mert ve Kahraman (2018) ortaokul öğrencilerinin mutluluğunun destekleyici aile ilişkilerine bağlı olarak arttığını ortaya koymuşlardır. Aynı şekilde eş, ebeveyn, komşu veya meslektaşlardan gelen sosyal destek ve sosyal desteğin kullanımı mutluluğu önemli bir şekilde yordamaktadır (Xin ve Chi, 2001). Demir, Özdemir ve Weitekamp (2007) sosyal ilişkilerin önemli bir kısmını oluşturan arkadaşlığın da mutluluğu arttıran önemli bir sosyal destek olduğunu ortaya koymuşlardır. Alanyazında mutluluk ile yalnızlık arasındaki negatif ilişki (Traş, Öztemel ve Koçak, 2020) de sosyal desteğin önemini ortaya koymaktadır. Aşk ve sevgi gibi duyguların mutluluğa ilişkin öncelikli bilişsel kurgu grubunda yer alması mutluluğun tanımında geçen olumlu duygularla ilişkilendirilebilir. Nitekim bilinen en kapsamlı mutluluk tanımı, Myers ve Diener (1995) tarafından kavramsallaştırılmış olup ve bu tanımda olumlu duyguların olumsuz duygulara sayıca üstün olduğu genel yaşam doyumu şeklinde bir değerlendirme öne çıkmaktadır.

Bu araştırmada kadınlarda ikinci erkeklerde dördüncü sırada yer alan mutluluğa ilişkin bilişsel kurgu “Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma” olarak belirlenmiştir. Buradan hareketle bireylerin mutluluğa ulaşmanın bir yolunun da eğlendikleri faaliyetlere yönelmeleri ve bir hobiyeye sahip olmaları ile ilişkilendirilebilir. Kerstetter ve diğerleri (2020) nitel desende yürüttükleri araştırmalarında katılımcıların kasıtlı bir etkinliğe yönelmelerinin (dans, yüzme, yürüme, balık tutma vb.) mutluluklarını sağladığı bilgisini edinmişlerdir. Alanyazında farklı farklı eğlence etkinlikleri ile mutluluk arasındaki ilişki incelenmiştir. Sevin ve Şen (2019) öğretmenler üzerinde yürüttükleri çalışmalarında fiziksel aktivitelere katılım, açık alan etkinliklerine katılım, kültürel etkinliklere katılım ve hobilere katılım ile mutluluk arasında pozitif yönde ilişkiler saptamışlardır. Şahin, Ekten ve Erol (2009) bireylerin mutlu olmak için çeşitli faaliyetlere yöneldiğini aktarmıştır.

Bu araştırmada kadınlarda dördüncü erkeklerde beşinci sırada yer alan mutluluğa ilişkin bilişsel kurgu grubu “Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler” olarak belirlenmiştir. Bireylerin mutlu olmaya ilişkin bilişsel kurgularını oluşturan başarılı olmak ve ekonomik olarak iyi konumda olmak çeşitli araştırmalarda araştırılmıştır. Yazıcı Çelebi ve Çelebi (2020) gelir durumunun artmasıyla beraber mutluluğun da arttığını raporlamışlardır. Aynı araştırmada bireylerin temel ihtiyaçlarını ve sosyalleşmek üzere ortaya çıkan ihtiyaçlarını karşılamak için iyi bir geliri isteyebilecekleri ve bu durumun da

mutluluk ile sonuçlandığı ifade edilmiştir. Kerstetter ve diğerleri (2020) ise bir eve sahip olmanın ve maddi yönden iyi bir gelirin mutluluğu etkileyen önemli faktörlerden olduğunu yaptıkları nitel araştırma ile ortaya koymuşlardır. Alan yazında gelir ile mutluluk arasındaki ilişki her zaman doğrusal ve pozitif yönde değildir. Çirkin ve Göksel (2016), gelir seviyesindeki artış ile mutlu olma arasındaki ilişkinin istatistiki olarak anlamlı olmadığını ifade etmişlerdir. Buradan hareketle gelir ile mutluluk arasında karmaşık bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Başarı ve mutluluk arasındaki ilişki de araştırmacıların ilgisini çekmiştir. Başarı da mutluluk gibi bireyin öznel değerlendirmesini içerdiğinden (Maddux, 2002) bu iki değişkenler arasındaki ilişki de karmaşıklaşmaktadır.

Son olarak bu çalışmada kadınlarda beşinci erkeklerde ise üçüncü öncelik sırasında yer alan mutluluğa ilişkin bilişsel kurgu grubu “Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler” olarak saptanmıştır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) sağlıklı hasta ya da sakat olmamanın dışında tam bir fiziksel, zihinsel ve sosyal iyilik hali olarak tanımlamıştır (WHO, 2020). Bu açıdan düşünüldüğünde sağlıklı tek bir boyutta değerlendirmemek gerekmektedir. Fiziksel sağlık, ruh sağlığı ve dindarlığın mutluluk üzerindeki etkisinin incelendiği bir çalışmada mutluluğu en çok yordayan değişkenin ruh sağlığı olarak saptandığı ve dindarlık gibi ruhsal temennilerin de yine mutluluk üzerinde belirleyici rol oynadığı bulunmuştur (Abdel-Khalek, 2006). Kerstetter ve diğerleri (2020) gönüllük faaliyetlerine katılma, başkalarına yardım etme, mutluluğun kişisel yönüne odaklanma ve mutlak mutluluğa ulaşmanın mümkün olmadığını farkına varma gibi ruhsal tatmine yol açacak faaliyet ve zihniyetin mutlulukla ilişkili olduğunu saptamışlardır. Benzer bir şekilde sağlıkla yakından ilişkili olan düzenli egzersiz yapmanın da mutluluğu arttırdığı bilinmektedir. Başar (2018), yapmış olduğu çalışmasında düzensiz egzersiz yapanların yapmayanlara göre daha mutlu oldukları ve daha yüksek psikolojik iyi oluş düzeyine sahip olduklarını bulmuştur. Bu açıdan değerlendirildiğinde sağlık ile mutluluk arasında bir ilişkinin olduğu ve bu ilişkinin de çalışmamızdaki “Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler” bilişsel kurgu grubunun ortaya çıkmasına yol açtığı söylenebilir.

SINIRLILIKLAR VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın çalışma grubunu sadece 10 katılımcının oluşturması çalışmanın en önemli sınırlılığı olarak değerlendirilebilir ancak özellikle mutluluğa ilişkin bilişsel kurgu gruplarının belirlenmesi açısından özgün bir çalışma olduğu söylenebilir. Veri toplama yönteminden kaynaklı olarak sonda

soruların sorulamaması da araştırmanın bir diğer sınırlılığı olabilir. Mutluluğa ilişkin bilişsel kurgu gruplarının önceliğinin özellikle cinsiyete göre farklılaşması toplumun kadın ve erkeğe yüklediği rollerle ilişkili olduğu söylenebilir.

SONUÇ

Bu araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde okul psikolojik danışmanlarının “aile” kavramını mutluluklarının birincil kaynağı olarak tanımlamaları önemli bir bulgudur. Bu yüzden araştırmacıların mutluluk ile ilgili araştırmalarda özellikle aileyi ilgilendiren değişkenlerin detaylı bir şekilde ele alındığı çalışmalara öncelik vermesi önerilebilir. Ayrıca bu araştırmada mutluluğa ilişkin bilişsel kurguların belirlenmesi (“*Aile*”, “*Başarı ve Ekonomik Durumla İlişkili Faktörler*”, “*Sağlık, Huzur ve Ruhsal Tatminler*”, “*Aşk, Sergi ve Sosyal İlişkiler*” ve “*Eğlence Aktiviteleri ve Bir Hobiye Sahip Olma*”), ilgili kurgu gruplarına yönelik derinlemesine araştırmaların yapılması için yol gösterici olabilir. Özellikle Milli Eğitim Bakanlığı’nda çalışan okul psikolojik danışmanlarının öğrencilerin iyi oluşları konusunda önemli çalışmalar yaptıkları bilindiğinden okul psikolojik danışmanlarının iyi oluşları ile yakından ilişkili mutluluk kavramına ilişkin kurgularını fark etmek ve bu kurgu gruplarında iyileştirmeler yapmak uygulayıcılar için önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Abdel-Khalek, A. M. (2006). Happiness, health, and religiosity: Significant relations. *Mental Health, Religion & Culture*, 9 (1), 85–97. Doi:10.1080/13694670500040625
- Aktaş, E. ve Demirtaş Zorbaz, S. (2018). Okul psikolojik danışmanlarının çocukla psikolojik danışma yeterliklerine ilişkin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1) , 245-256 . Doi: 10.17679/inuefd.416003
- Aluş, Y. ve Selçukkaya, S. (2016). Türk ailesinde mutluluk algısı ve değerleri. *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (SKAD)*, 1(2) , 151-175.
- Başar, S. (2018). Düzenli egzersizden depresyon, mutluluk ve psikolojik iyi oluş üzerine etkisi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (3), 25-34.
- Başok Diş, S. (2018). Bir dayatma halini alan mutluluk talebi. *Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi*, (8), 27-42.
- Cleveland, R. E. ve Sink, C. A. (2017). Student happiness, school climate, and school improvement plans. *Professional School Counseling*, 21(1), 1-10. Doi:10.1177/2156759x18761898
- Cresswell, J. W. (2018). Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. (Çev: M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çetinkaya, B. (2006). *Türkiye Türkçesi'nde mutluluk ve üzüntü göstergeleri*. Gazi Üniversitesi: Yayınlanmamış doktora tezi.
- Çevik Akyıl, R., Adıbelli, D., Erdem, N., Kırış, N., Aktaş, B. ve Karadakovan, A. (2018). Huzurevinde ve evde kalan yaşlılarda yalnızlık ve algılanan sosyal destek ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişki. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 21(1): 33-41.
- Çirkin, Z. ve Göksel, T. (2016). Mutluluk ve gelir. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 71 (2), 375-400. Doi: 10.1501/SBFder_0000002397
- Demir, M., Özdemir, M. ve Weitekamp, L. A. (2007). Looking to happy tomorrows with friends: Best and close friendships as they predict happiness. *Journal of Happiness Studies: An Interdisciplinary Forum on Subjective Well-Being*, 8(2), 243–271. Doi: 10.1007/s10902-006-9025-2
- Demir, Ü. (2020). Aile özellikleri ve mutluluk: Çanakkale’de lise öğrencileri üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(3), 1296-1306. Doi: 10.24106/kefdergi.3855
- Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95 (3), 542–575. Doi: 10.1037/0033-2909.95.3.542
- Diener, E., Napa Scollon, C., ve Lucas, R. E. (2009). The evolving concept of subjective well-being: The multifaceted nature of happiness. *Assessing Well-Being*, 39, 67–100. Doi: 10.1007/978-90-481-2354-4_4
- Eryılmaz, A. (2009). Ergen öznel iyi oluş ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(4), 975-989.
- Fisher, C. D. (2010). Happiness at work. *International Journal of Management Reviews*, 12, 384-412. Doi: 10.1111/j.1468-2370.2009.00270.x
- Fowler, J. H. ve Christakis, N. A. (2008). Dynamic spread of happiness in a large social network: longitudinal analysis over 20 years in the Framingham Heart Study. *BMJ*, 337(dec04 2), a2338. Doi: 10.1136/bmj.a2338

- Fransella, F., Bell, R., & Bannister, D. (2004). *A manual for repertory grid technique*. John Wiley & Sons. Ltd.
- Goodman-Scott, E., Sink, C. A., Cholewa, B. E. ve Burgess, M. (2018). An ecological view of school counselor ratios and student academic outcomes: a national investigation. *Journal of Counseling & Development, 96*(4), 388–398. Doi:10.1002/jcad.12221
- Gök, E. ve Kocayörük, E. (2019). Temel psikolojik ihtiyaçlar, aile aidiyeti ve ebeveyn algısı değişkenlerinin öznel iyi oluş üzerindeki etkisi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi, 2* (2), 21-51.
- Gysbers, N. C. ve Henderson, P. (2012). *Developing and managing your school guidance and counseling program* (5th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.
- Holman, L. F., Nelson, J. ve Wats, R. (2019). Organizational variables contributing to school counselor burnout: an opportunity for leadership, advocacy, collaboration, and systemic change. *The Professional Counselor, 9* (2), 126-141. Doi:10.15241/lfh.9.2.126
- Karadağ, E. (2011). Okul müdürlerinin niteliklerine ilişkin olarak öğretmenlerin oluşturdukları bilişsel kurgular: fenomenolojik bir çözümleme. *Eğitim ve Bilim, 36*(159), 25-40.
- Kelly, G.A. (1955). *The psychology of personal constructs*. NY: Norton
- Kerstetter, D., Shen, X., Yi, X., Pan, B., Zhang, G., Li, R., Gao, J. ve Li, G. (2020). Sources of happiness: A mixed methods phenomenological study of factors affecting residents' subjective wellbeing in Shenzhen, China. *Psychological Reports, 125*(1), 167–199. Doi: 10.1177/0033294120971742
- Kırık, A. ve Sönmez, M. (2017). İletişim ve mutluluk ilişkisinin incelenmesi. *İNİF E - Dergi, 2*(1), 15-26.
- Korkut Owen, F. ve Owen, D. (2008). School counselor's role and functions: school administrators' and counselors' opinions. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 41* (1), 207-222. Doi: 10.1501/Egifak_0000000199
- Korkut, F. (2007). Psikolojik danışmanların mesleki rehberlik ve psikolojik danışmanlık ile ilgili düşünceleri ve uygulamaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32* (32) , 187-197.
- Lyubomirsky, S., King, L. ve Diener, E. (2005). The Benefits of frequent positive affect: Does happiness lead to success? *Psychological Bulletin, 131*(6), 803–855. Doi: 10.1037/0033-2909.131.6.803
- Maddux, J. E. (2002). Self-efficacy. The power of believing you can. In C. R. Snyder & S. J. Lopez (Eds.), *Handbook of positive psychology* (pp. 277-287). Oxford: Oxford University Press.
- Marsden, D. & Littler, D. (2000) Exploring consumer product construct systems with the repertory grid technique. *Qualitative Market Research, 3*, 3, 127–144.
- Melrose, S., & Shapiro, B. (1999). Students' perceptions of their psychiatric mental health clinical nursing experience: a personal construct theory exploration. *Journal of Advanced Nursing, 30*(6), 1451-1458.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma* (Çev. S. Turan). Nobel.
- Mert, A. ve Kahraman, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin aile ilişkileri ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14* (3), 1070-1081. Doi: 10.17860/mersinefd.441437

- Milli Eğitim Bakanlığı, Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği. (2017). http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_08/14231603_Rehberlik_ve_Psikolojik_DanYYma_Hizmetleri_YonetmeliYi_2.pdf adresinden alınmıştır.
- Morrison, P. (1990). An example of the use of repertory grid technique in assessing nurses self-perceptions of caring. *Nurse Education Today*, 10, 253-259.
- Myers, D. G. ve Diener, E. (1995). Who is happy? *Psychological Science*, 6(1), 10–19. Doi: 10.1111/j.1467-9280.1995.tb00298.x
- Nettle, D. (2005). *Happiness the science behind your smile*. New York: Oxford University Press.
- Niu, N., & Easterbrook, S. (2006). Discovering aspects in requirements with repertory grid. Proceedings of the 2006 International Workshop on Early Aspects at ICSE - EA '06. the 2006 international workshop. Doi: 10.1145/1137639.1137646
- Oishi, S., Graham, J., Kesebir, S. ve Galinha, I. C. (2013). Concepts of Happiness Across Time and Cultures. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 39(5), 559–577. Doi: 10.1177/0146167213480042
- Özabacı, Y. (2004). Psikolojik danışmanların ideal özellikleri ile yılgnlık düzeylerinin karşılaştırması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 37 (37), 8-25.
- Rogers, B., & Ryals, L. (2007). Using the repertory grid to access the underlying realities in key account relationships. *International Journal of Market Research*, 49(5), 595–612. Doi: 10.1177/147078530704900506
- Scoffham, S., & Barnes, J. (2011). Happiness matters: towards a pedagogy of happiness and well - being. *The Curriculum Journal*, 22(4), 535 - 548. Doi:10.1080/09585176.2011.627214
- Seligman, M. E. P., Steen, T. A., Park, N. ve Peterson, C. (2005). Positive psychology progress: Empirical validation of interventions. *American Psychologist*, 60(5), 410–421. Doi: 10.1037/0003-066X.60.5.410
- Sevin, H. D. ve Şen, K. (2019). Öğretmenlerin rekreasyon aktivitelerine katılım düzeyleri ile yaşam mutluluğu ve iş performansları arasındaki ilişki. *Dini Araştırmalar* 22(55), 213-232. Doi: 10.15745/da.564201
- Simsek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Şahin Kırıl, F. ve Türköz, S. (2019). Öğretmen adaylarının öznel iyi oluş, algılanan sosyal destek ve kendini saklama düzeylerinin incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(2), 51-66.
- Şahin, C. K., Akten, S. ve Erol, U. E. (2009). Eğirdir meslek yüksekokulu öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının belirlenmesi üzerine bir çalışma. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10(1), 62-71.
- Tagay, Ö. ve Çakar, F. S. (2017). Okullarda yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin okul psikolojik danışmanlarının görüşleri. *Abi Evran Üniversitesi Karşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 1168-1186.
- Tan, F. B., & Hunter, M. G. (2002). The Repertory Grid Technique: A Method for the Study of Cognition in Information Systems. *MIS Quarterly*, 26(1), 39. <https://doi.org/10.2307/4132340>

- Tanhan, E. (2018). *Beden eğitimi öğretmenlerinin program geliştirmeye ilişkin bilişsel kurularının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Van.
- Taytaş, M. ve Tanhan, F. (2021). Psikolojik danışmanların yeterliklerinin incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 476-493.
- Traş, Z., Öztemel, K. ve Koçak, M. (2020). Üniversite öğrencilerinin mutluluk, yalnızlık ve sabır düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15 (22), 878-894.
- Xin, Z. Q. ve Chi, L. P. (2001). The relationship between happiness and social support. *Acta Psychologica Sinica*, 33, 442-447.
- Yalvaç Arıcı, H. (2020). Mutluluk Tarihi. *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, (9), 217-243.
- Yıldırım, A. ve şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yazarlar Hakkında / About Authors

Selami TANRIVERDİ. Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, selamitanriverdi@yyu.edu.tr
Assistant Professor Selami TANRIVERDİ, Van Yüzüncü Yıl University, Guidance and Psychological Counseling.

Fuat AYDOĞDU. Hacettepe Üniversitesi (Doktora), Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, pskdanfuat@gmail.com
Fuat AYDOĞDU, Hacettepe University (Ph.D), Guidance and Psychological Counseling.

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazar tarafından çıkar çatışmasının olmadığı rapor edilmiştir.
No conflict of interest was reported by the author.

Fonlama / Funding

Herhangi bir fon desteği alınmamıştır.
No funding has been received.

ORCID

Selami TANRIVERDİ <https://orcid.org/0000-0003-0845-7219>

Fuat AYDOĞDU <https://orcid.org/0000-0002-5986-5645>

Bu Çalışma, 22. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde (7-8-9-10 Ekim, 2021) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Extended Abstract

Introduction: Graduates of university guidance and psychological counseling undergraduate programs work mainly as school psychological counselors, even if they work in different fields (Aktaş and Demirtaş Zorbaz, 2018; Korkut, 2007; Özabacı, 2004; Pamuk and Yıldırım, 2016). School psychological counselors, who are indispensable components of the education system; They are experts who carry out preventive, preventive, remedial and development studies in schools and provide services in this field (Pamuk and Yıldırım, 2016). While performing the duties and responsibilities defined for them, school psychological counselors have to cooperate with the school administration, teachers, students, parents and other education staff (Korkut Owen & Owen, 2008). It is thought that the roles of school counselors (Goodman-Scott et al., 2018), which are becoming increasingly complex, affect society in many ways. As a matter of fact, Cleveland and Sink (2017) stated that school counselors have an important role in changing the school climate. At this point, cognitive constructs of school counselors regarding the concept of happiness, which is one of the important determinants of mental health and well-being, are important. As a matter of fact, Fowler and Christakis (2008) revealed that an individual who feels happy contributes to the happiness of other individuals with whom he or she interacts. In line with these explanations, the purpose of this study is to determine the cognitive constructs of psychological counselors regarding the concept of happiness.

Method: This study is a qualitative study. Qualitative research is research that tries to understand how people interpret their lives, how they shape the world, and how they attribute meaning to their experiences (Merriam, 2013). The design of the research is the phenomenological design. The phenomenological design involves an in-depth investigation of a known phenomenon. It focuses on the meanings that individuals attribute to facts that they are aware of but do not examine in depth (Creswell, 2018; Yıldırım & Şimşek, 2016). The data were obtained from the study group with the "Repertory Grid Form", which is one of the structured interview techniques.

Results: At the end of the analysis of the data, 5 different cognitive construct groups belonging to the participants were formed ("Family", "Factors Associated with Success and Economic Status", "Health, Peace and Spiritual Satisfaction", "Love, Affection and Social Relationships" and "Entertainment Activities and Having a Hobby"). Considering the importance of the cognitive constructs formed from the findings obtained, the initial constructs of the male and female school counselors regarding the concept of happiness were the same, while the other cognitive constructs differed. While the first cognitive constructs of male and female school counselors regarding happiness are "Family", the four cognitive construct groups that take place after this cognitive construct group differ.

Discussion & Conclusion: When the results obtained within the scope of the research are evaluated, it is an important finding that school counselors define the concept of "family" as the primary source of their happiness. Therefore, it can be suggested that researchers give priority to studies that deal with family-related variables in detail in studies on happiness. In addition, in this research, determining the cognitive constructs related to happiness ("Family", "Factors Associated with Success and Economic Status", "Health, Peace and Spiritual Satisfaction", "Love, Affection and Social Relationships" and "Entertainment Activities and Having a Hobby") may be a guide for in-depth research on related fiction groups. Especially since it is known that school counselors working in the Ministry of National Education do important studies on the well-being of students, it may be recommended for practitioners to notice the fictions of school counselors regarding the concept of happiness, which are closely related to their well-being, and to make improvements in these cognitive construct groups.